

(видання друге, доповнене) – Вінниця: ТОВ «Компанія «Зорг» – 2007. – 164 с.

3. Козяр М.М., Кузик А. Використання мобільних телекомунікаційних пристроїв у підготовці фахівців цивільного захисту // Професійна освіта: педагогіка і психологія. – 2007. – Вип. ІХ. – С. 290-297.

4. Методика застосування технологій SMART Board у навчальному процесі: навчальний посібник / Г.Ф.Бонч-Бруєвич, В.О.Абрамов, Т.І. Косенко – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2007. – 102 с.

5. Пулашвілі Ю.Й. Методи навчання студентів з вадами зору за напрямком інженерно-педагогічної підготовки // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2007. – Вип. 16. – С. 256-262.

6. Сисоєва С.О. Створення і впровадження навчальних засобів: теоретичний аналіз проблеми (частина І) // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. ІІІ – ІV. – С. 94 – 99.

7. Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України: Наук. метод. зб., вип.8: Педагогіка. Редкол.: І.І. Мархель (гол. Ред.) та ін. – Одеса: Друк. 2001 – 242 с.

В статье рассмотрены вопросы профессиональной подготовки детей с проблемами слуха, их обучение на основе использования технологии интерактивного обучения.

The article is devoted to the problems of professional preparation of children with defects of hearing and their teaching by means of interactive teaching technology.

УДК 377:004

С.С. Кізім
м. Вінниця, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ЕЛЕКТРОРАДІОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми. Динамічний характер змін, що відбувається нині в суспільстві, науці та техніці зумовлює якісно нову підготовку кваліфікованих робітників, які зможуть легко адаптуватись до інновацій своєї професії, на високому рівні володіють професійними якостями, вміють мобілізувати в потрібній ситуації раніше одержані знання. Використання сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІТКТ), зокрема телекомунікаційних проектів у системі професійної підготовки майбутніх фахівців, забезпечує формування необхідних професійних компетенцій через систему набутих знань та вмінь можливої їхньої реалізації.

Аналіз попередніх досліджень. Значна увага професійній підготовці та вдосконаленню професіоналізму кваліфікованих фахівців приділяється в працях українських та зарубіжних науковців: С. Батишева, Б. Гершунського, С. Гончаренка, Р. Гуревича, І. Зязюна, М. Кадемії, Н. Ничкало, В. Сидоренка, С. Сисоєвої. Вчені відзначають такі особливості використання ІТКТ як багатofункціональність, оперативність, продуктивність, насиченість, що сприяє швидкій та ефективній творчій самореалізації учнів. Саме ці особливості є необхідними, для майбутнього фахівця та сприяють формуванню його професійної компетентності з обраної професії.

Мета даної статті показати важливість використання телекомунікаційного проекту для ефективного формування професійної компетентності у процесі підготовки фахівців електрорадіотехнічного профілю в системі професійно-технічної освіти (ПТО).

Зазначимо, що компетентність є широковживаним і дослідженим поняттям в зарубіжних країнах, проте однозначності щодо визначення не існує. На думку експертів дослідної програми в галузі освіти «DECECO» (США та Канада), компетентність – це здатність людини успішно задовольняти індивідуальні й соціальні потреби. Європейські міжнародні експерти поняття «компетентність» визначають, як спроможність кваліфіковано виконувати роботу. Згідно з документом Російської Федерації «Стратегія модернізації змісту загальної освіти», під компетентністю розуміють широке поняття, яке включає в себе знання, уміння та навички [6, с.67].

Так, В. Краєвський та А. Хуторський пропонують розділити поняття «компетентність» та «компетенція». На їх думку, компетентність – це сукупність знань у дії, тобто система знань, яка орієнтована на практичне застосування. Ця система включає теоретичні, прикладні знання, а також емоційні та мотиваційні компоненти діяльнісних і процесуальних

знань. На відміну від компетентності, компетенції – це здатність людини реалізувати на практиці свою компетентність [3, с.7-10].

Російський дослідник С. Шишов визначає компетенцію як загальну здатність фахівця мобілізувати у професійній діяльності свої знання, вміння та способи виконання дії [10, с.10,15].

Категорія «професійна компетентність» визначається головним чином рівнем професійної освіти у навчальному закладі, досвідом та індивідуальними здібностями людини, її мотивованими прагненнями до безперервної самоосвіти та самовдосконалення, творчим і відповідальним ставленням до праці [2, с.14]. Елементи всіх цих якостей повинні бути наявними на думку Б. Гершунського, не тільки в структурі та змісті загальної освіти, а й в структурі грамотності. По-перше, це та сама функціональна грамотність, що буде жадана і актуалізована на власному професійному рівні, а по-друге, це ті її компоненти, які можуть бути віднесені не стільки до предметного змісту, скільки до якостей особистостей, які формуються: відповідальність, творчість, наполегливість, прагнення до набуття нових знань, естетичне сприйняття дійсності й високі моральні якості, без якої немислимим є справжній професіонал своєї справи [2, с.74].

Визначаючи поняття професійної компетентності, академік РАО С. Батишев включає до його структури не тільки рівень кваліфікації спеціаліста (професійні навички як досвід діяльності, вміння і знання), а і соціально-комунікативні, індивідуальні здібності, що засвоєні та забезпечують самостійність професійної діяльності. Професійна компетентність, на думку вченого, є основою розвитку професійних якостей особистості [1, с.43].

Викладач повинен організувати навчальний процес таким чином, щоб учні могли у випадку необхідності самостійно знайти та опрацювати ту інформацію, яка не була розглянута в урочний час. За таких умов в учнів формуються досить важливі професійні якості: самостійність, здатність самореалізуватися, вміння орієнтуватись в інформаційному просторі.

Розвиток ІТКТ, їхнє використання в усіх ланках економіки та виробництва висуває певні вимоги до фахівця, який повинен бути обізнаним в технологіях, змінах виробництва, розбиратися в новинках певної галузі. Тому, в процесі навчання необхідно формувати в майбутніх фахівців прагнення до постійного саморозвитку, вміння здійснювати неперервне оволодіння новими знаннями і застосовувати їх у процесі своєї діяльності.

В епоху інформатизації суспільства, кожний учень повинен чітко усвідомити, що комп'ютер та периферійне обладнання є основними інструментами в його професійній діяльності, здатні полегшити розв'язок цілого ряду професійних завдань. Адже, нині грамотний фахівець повинен вміти серед широкого кола програмних засобів відшукати такий програмний засіб, який досить швидко та ефективно допоможе отримати потрібний результат. Тому в процесі навчання викладач повинен формувати в учнів вміння здійснювати правильно постановку задачі, прогнозувати і передбачати її результати; свідомо і творчо вибирати оптимальні способи її розв'язання з урахуванням наслідків; швидко оволодівати новітніми технологіями; виявляти потреби в програмному забезпеченні відповідно до своєї діяльності, розробляти свій алгоритм її розв'язання, проаналізувати результати роботи та робити висновок.

Професійно компетентним, на нашу думку є фахівець, який в змозі організувати навколо себе коло людей, робота кожного має буди спрямована на кінцевий результат. Тому, необхідно в процесі навчання формувати в учнів вміння працювати в колективі, планувати роботу колективу, розділяти обов'язки між членами колективу та презентувати свою роботу в колективі.

Завдяки сучасним інформаційним і телекомунікаційним технологіям, таким як електронна пошта, телеконференції або ICQ спілкування між учасниками освітнього процесу може бути розподілене в просторі і в часі. Наприклад, учні можуть спілкуватися між собою, знаходячись в різних країнах, в зручний для них час. Такий діалог може бути розтягнутий в часі - питання може бути задано сьогодні, а відповідь на нього отримана через декілька днів. За допомогою таких підходів стає можливим обмін інформацією, яка дозволяє учням і викладачам аналізувати одержанні повідомлення і відповідати на них в будь-який час [5, с.56].

Якість професійної підготовки майбутніх фахівців електрорадіотехнічного профілю, залежить не тільки від глибини засвоєння теоретичних знань та набутих спеціальних умінь і

практичних навичок, а й від творчого ставлення до професійно-дослідницької інформаційно-комп'ютерної діяльності. Реалізації цього завдання з появи мережних засобів зв'язку та всесвітньої мережі Інтернет сприяє впровадженню у навчально-виховний процес проблемно-дослідницьких та комп'ютерно-орієнтованих методів навчання, серед яких можна вирізнити метод проектів (частіше вчені визначають його у складі технологій навчання, або називають проектною технологією навчання) [5, с.71].

Нині метод проектів став особливо поширеним в професійно-технічних навчальних закладах, зокрема в Вінницькому міжрегіональному вищому професійному училищі (ВМВПУ), під час професійної підготовки майбутніх фахівців електрорадіотехнічного профілю. Розглянемо навчальний телекомунікаційний проект розроблений за програмою «Intel® навчання для майбутнього» «Плюс і мінус», який сприяє формуванню професійної компетентності кваліфікованих робітників електрорадіотехнічного профілю. Під час роботи в проекті майбутні кваліфіковані робітники електрорадіотехнічного профілю набувають знань та вмінь, які дозволяють:

- модернізувати, випробовувати, регулювати в експлуатації персональні комп'ютери;
- перевіряти працездатність електричного обладнання, шукати і усувати несправності;
- безпечно працювати зі струмом;
- ізолювати, прокладати і з'єднувати електропроводи, заземлювати устаткування;
- користуватися засобами запобігання та гасіння пожежі на своєму робочому місці;
- організувати та утримувати на належному рівні робоче місце електромеханіка.

У проекті приймають участь чотири команди, які працюють за різними напрямками дослідження: історія виникнення електричного струму; природні джерела електричного струму; електричний струм небезпека для життя людини; електричний струм в побуті та на виробництві. В підсумку цієї роботи передбачається проведення оцінювання знань учнів згідно розроблених критеріїв та форм. В оцінюванні беруть участь учні, викладачі та батьки. Завершується оцінювання робіт учнів презентацією роботи серед учасників проекту та оголошенням результатів конкурсу.

Важливими мотивами участі в телекомунікаційних освітніх проектах є: можливість самореалізації учнів, оцінка результатів роботи учасників проекту, ознайомлення з новими формами організації навчального процесу та досвід професійного спілкування.

В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальної діяльності учнів, уміння самостійно застосовувати набуті знання та орієнтуватися в інформаційному просторі. Метод проектів орієнтований на самостійну роботу учнів, яку учні виконують протягом певного часу. Метод проектів орієнтований на розв'язання певної проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів та засобів навчання, а з іншого - інтеграцію знань, умінь з різних областей науки та техніки.

Як зазначає А. Хуторський робота з проектом є дослідницькою, вона моделює роботу в науковій лабораторії або іншій організації. В учнів формуються якості дослідника: працьовитість, аналітичний підхід до проблеми, акуратність, самооцінка результатів на кожному етапі проектної діяльності і т. ін. [9, с.96].

Учасники проекту здійснюють пошук інформації в Internet та друкованих джерелах інформації за темою проекту, добирають малюнки та ілюстрації, виконують пошукові завдання, спілкуються з однолітками через всесвітню мережу Internet та внутрішню мережу навчального закладу Intranet, аналізують отриману інформацію, роблять висновки. Під час цієї роботи учні набувають вміння ефективно співпрацювати в групі, розподіляти обов'язки, стисло та чітко представляти результати своєї роботи, ілюструвати свої ідеї, комбінувати текст та застосовувати свої знання на практиці.

Рис. 1. Web-сайт проекту «Плюс і мінус»

Телекомунікаційний проект передбачає три проміжних етапи: за програмою «Intel® навчання для майбутнього»: створення учасниками проекту презентації в програмі PowerPoint, інформаційного листа створеного в програмі Publisher та розробка учнівського Web-сайту.

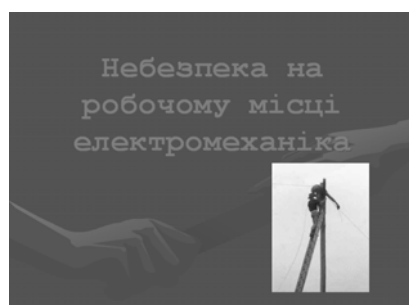

Рис.2. Презентація (PowerPoint)

Рис.3. Інформаційний лист (Publisher)

Рис.4. Web –сайт.

При оцінюванні учнівських робіт, які розміщені в мережі навчального закладу, враховується:

- графічне оформлення та інтерактивність матеріалів для відвідувачів;
- нестандартність ідей, які висловлюють учасники в своїх роботах;
- кількість і якість інтерактивних елементів.
- оригінальність графічних і інших мультимедійних засобів, які використані у розробці сайту;
- технічні параметри (час завантаження сторінки, засоби навігації, скрипти та ін.).

Робота над проектом є педагогічно значущою, тобто учні одержують навички роботи з HTML-редактором, пошуковими серверами, браузером та електронною поштою.

Для забезпечення ефективного пошуку інформації в комп'ютерних мережах застосовуються технології пошуку інформації, мета яких - збирати дані про інформаційні ресурси глобальної комп'ютерної мережі і надавати користувачам можливість швидкого пошуку інформації. За допомогою пошукових систем можна шукати документи всесвітньої

павутини, мультимедійні файли, адресну інформацію про організації і людей. За допомогою засобів ІТКТ стає можливим широкий доступ до навчально-методичної і наукової інформації, моделювання науково-дослідної діяльності, проведення віртуальних учбових занять (семінарів, лекцій) в реальному режимі часу.

Досвід роботи показує, що формування професійної компетентності відбувається в наступних видах діяльності: обговорення теми проекту, визначення мети і задач проекту, захисту проекту і ін. Співпраця викладача з учасниками проекту дозволяє:

- побудувати навчальний процес з урахуванням індивідуальних особливостей учнів;
- підвищити мотивацію учнів до освоєння інформаційних і комунікаційних технологій;
- підвищити пізнавальну активність учнів;
- створити умови для самостійної організації навчання;
- активізувати творчу діяльність учнів;
- врахувати рівень підготовки практично кожного учня.

Формування професійної компетентності не може бути визначено через певну систему знань і умінь, оскільки її прояв значною мірою залежить від обставин. Бути компетентним, означає вміти мобілізувати в даній ситуації отримані знання і досвід. При розгляді поняття «компетентність» звертається увага на конкретні ситуації, в яких вона проявляється. Компетентність не може бути ізольована від конкретних умов її реалізації.

Професійна компетентність одночасно тісно поєднує мобілізацію знань, умінь і поведінкових відносин суб'єктів, які налаштовані на умови конкретної діяльності.

Як зазначав К. Ушинський, досконалим є те навчання, коли учні по можливості вчать самі, а викладач дає матеріал і керує начальним процесом. Звідси витікає найважливіше значення активізації процесу навчання, розвитку ініціативи і самостійності учнів в отриманні знань. Навчання здійснюється за допомогою не тільки пізнавальних (розумових), але і практичних дій [5, с.32].

При формуванні професійної компетентності кваліфікованих робітників необхідно, щоб кожний учень мав можливість одержувати необхідні фундаментальні знання та використовувати їх для розв'язання практичних завдань. Адже професійна компетентність виступає як сукупність знань, необхідних для ефективної професійної діяльності та вміння аналізувати і знаходити нешаблонні рішення у професійних ситуаціях. Вона ж поєднує в собі знання, вміння та навички, які набуває учень в процесі навчання.

Висновок: Метод проектів дозволяє підвищити ефективність всіх видів освітньої діяльності на основі використання інформаційних і комунікаційних технологій; а саме підвищити якість підготовки фахівців електрорадіотехнічного профілю з новим типом мислення відповідають вимогам інформаційного суспільства. Робота в телекомунікаційному проекті забезпечує в учнів формування вміння самостійно вчитися, опановувати нові технології, здобувати знання протягом усього життя, тобто бути професійно компетентним в обраній професії.

Література:

1. Батышев С.Я. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям.- М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 1997.- 512с.
2. Гершунский Б.Г. Философия образования для XX века: В поисках практикоориентированных образовательных концепций. - М.: Совершенство, 1998. -С. 74-608.
3. Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемя, Л.С. Шевченко Навчання у телекомунікаційних освітніх проектах (з досвіду роботи). За редакцією професора Р.С. Гуревича. Навчально-методичний посібник, для педагогічних працівників ПТНЗ, загальноосвітніх шкіл, ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної освіти - Вінниця, 2007. - 138 с.
4. Краєвський В., Хуторський А. Предметное и общепредметное в образовательных стандартах // Педагогика. – 2003. - № 3. – С. 3-10.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. Пед. Вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат. М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е.Петров; Под ред. Е.С. Полат. - М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 272 с.

6. Пометун О. Компетентний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти // Рідна школа. – 2005. - № 1. – С.65-69.
7. Самородский П. С., Симоненко В. Д. Методика профессионального обучения: Учебно-методическое пособие для преподавателя специальности «Профессиональное обучение» / Под ред. В.Д. Симоненко. - Брянск: Издательство БГУ, 2002. - 90 с.
8. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 256 с.
9. Хуторской А. В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения. - М.: Изд-во МГУ, 2003. 416 с.
10. Шишов С. Понятие компетенции в контексте качества образования // Стандарты и мониторинг в образовании. – 1999. - № 2. – С. 14-18.

The method of projects allows to promote efficiency of all types of educational activity on the basis of the use of information and of communication technologies; namely to promote quality of preparation of specialists of radio electro-engineering type with a new type of thought respond to request informative society. Work in a TV communications project provides at the students of forming of ability independently to study, to seize new technologies, to obtain knowledge during all life, that is be professionally competent in the select profession.

УДК 377

І.М. Носаченко,
м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИРОБНИЧОГО ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Постановка проблеми. Економічна освіта на сучасному етапі розвитку України визначається завданнями переходу до демократизації в усіх сферах соціально-політичного, економічного життя суспільства.

Специфіка середовища, пов'язана з трансформацією економічних відносин усередині нашої країни, посиленням глобалізаційних та інтеграційних процесів в світовій економіці обумовлюють актуальність економічної освіти на сучасному етапі, її подальший розвиток і поліпшення.

Методологічною основою розвитку сучасної економічної освіти є Концепція розвитку економічної освіти в Україні, затверджена в грудні 2004 року Міністерством освіти і науки України [5].

Стан сучасної економічної освіти в Україні зумовлений таким: необхідністю переходу до нових засад формування та розвитку економічних знань, орієнтованих на поглиблений аналіз економічних процесів, явищ, сучасного економічного мислення і економічної культури молоді; спрямуванням економічної і професійної діяльності на підвищення ефективності виробництва, рівня життя і добробуту українського народу; новими вимогами до організації й здійснення підготовки фахівців нової генерації, конкурентоспроможних та мобільних як на вітчизняному так і на світовому ринках праці, готових навчатися впродовж усього життя.

Світовий досвід з об'єктивною необхідністю підійшов до завдання першочергової значущості – формування конкурентоздатної особистості, спроможної до ефективної самореалізації в ринкових умовах розвитку суспільства, якій притаманне вміння бачити наперед, об'єктивно оцінювати майбутнє і виконувати відповідні дії.

У Концепції розвитку економічної освіти вказується на дві основні складові економічної освіти: загальноекономічна і професійно-економічна. Загальноекономічна освіта охоплює комплекс соціально-економічних знань, умінь і навичок для забезпечення розвитку економічної культури і свідомості як особи, так і суспільства загалом. Особливості змісту професійно-економічної освіти обумовлюються вимогами до кінцевого результату – формування гармонійної, різнобічно розвиненої особистості, для якої професійні знання, вміння, навички, їх постійне оновлення становлять основу самореалізації в економічній сфері суспільства.